

Blomstervennen

Nr. 4

NOVEMBER 1994

17. ÅRGANG

BLOMSTER-
VENNERS
KLUBB

40ÅR

1954 - 1994

TAKK FOR ÅRET 1949

Det er vel egentlig litt tidlig å takke for i år, men Blomstervernners Klubb's jubileumsår er i ferd med å renne ut, og dette er årets siste nummer av BLOMSTERVENNEN.

Vi har vært igjennom en hyggelig feiring i pinsen og redaksjonen avslutter også sin feiring og går etter nyttår tilbake til det "gode", gamle svart/hvitt omslaget - hvis vi ikke finner på noe nytt, da.

MEN styret gir seg ikke så lett - og forbereder den egentlige og datoriktige feiringen. Det var 7. desember Olaf Bille startet Blomstervernners Klubb og nesten på dagen 40 år senere avsluttes jubileumsåret med et ekstra hyggelig julemøte. Se invitasjonen på side 19.

Og denne delen av feiringen er kombinert med trykkingen av Sverre Nordnes' store historiefortelling om Blomstervernners Klubb (s.1.). Stor takk til Sverre for alt arbeid han har lagt i dette!

I dette nummeret avsluttes serien med fortellinger om planter, og redaksjonen vil ved denne avslutningen av vårt jubileumsarbeide igjen takke alle våre medarbeidere i dette året. Vi føler at vi har fått en lang rekke nye kontakter landet over og håper at dere på deres side vil opprettholde kontakten med oss ved f.eks. å skrive mere om plantene deres.

Redaksjonskomiteen vil nå sette seg ned og diskutere stoff til 1995-nummerne. Og - etter dette jubileumsåret håper vi at mange har reflektert over hva dere gjerne vil høre mer om, - har dere forslag til emner, er det den beste julepresant vi kan få.

(Vanligvis er et slikt "god jul og godt nyttår"-ønske som å stikke tunga ut av vinduet - kanskje noen vil sette ord på en utvannet juleønske ?????)

Vel møtt på det nye året !

HISTORIEN

B L O M S T E R V E N N E R S   K L U B B ,

HISTORIE OG UTVIKLING

av

Sverre Nordnes

1. BEGYNNELSEN

Lektor Olaf Bille lanserte ideen om å starte en forening eller klubb for blomstervenner i og omkring Oslo. I løpet av 1954 hadde det meldt seg så mange interesserte at Blomstervernners Klubb ble stiftet 7. desember samme år. Det var 40 deltagere på det første møtet, og Olaf Bille ble valgt til klubbens første formann.

Lovenes formålsparagraf er kort og sier at
Klubben har til formål å fremme
interesse for blomster og blomster-
dyrking i hjem og hage.

Billes visjon da han startet klubben var dette: Han så for seg en forening hvor hageeiere og blomsterelskere kunne møtes i vinterhalvåret for å snakke om blomster og hager og lære av hverandres erfaringer. Dessuten skulle foreningen være et forum, der man hadde anledning til å diskutere nyheter som til enhver tid er på markedet. Om sommeren skulle det ikke være møter. Da skulle ledig tid reserveres for hagen.

Disse retningslinjene har vært en ledesnor for Klubbens virksomhet i alle år. Men med så mange interesserte medlemmer har det på en naturlig måte utviklet seg forskjellige andre aktiviteter, som har fått stor betydning for Klubbens virksomhet.

Den opprinnelige blomsterklubben i Oslo er nå utviklet seg til å omfatte hele landet.

Professor Arne Thorsrud på NLH fikk rett da han i 1954 mente at Klubben ville få stor betydning for hevingen av hagekulturnivået i Norge.

Men gjennom 40 års allsidig virksomhet og aktiviteter har medlemmene selv også tilegnet seg betydelige kunnskaper.

Av våre aller viktigste og tyngste aktiviteter er:

2 MEDLEMSMØTENE og FOREDRAGENE

Det målrettede opplysningsarbeidet som Klubben driver gjennom valg av foredrag har vært en stor inspirasjon for medlemmene til å prøve nye planter og hageformer. Gjennom allsidige foredrag på Klubbens møter og Klubbens bibliotekjeneste, i tillegg til havebesøk og turer har medlemmene tilegnet seg betydelige kunnskaper om hagekultur og planter. Dette har ført til interessante utnyttelser av hagens naturlige muligheter og variert planteutvalg.

3. IMPORT

Klubben har i mange år importert planter og løk fra utlandet, Selv om enkelte medlemmer sporadisk hadde importert i beskjedent skala, var det Arne Heilemann som gjennom sitt pionerarbeid i 1978 la grunnlaget for import i større skala. Til tross for mange vanskeligheter klarte han å få myndighetene til å gi importlisens for planter og løk som ikke kunne kjøpes i Norge. Klubben ble dermed ansvarlig importør av stauder, Rhododendron og Clematis fra Danmark, Tyskland, Skottland, samt av løk fra Holland og England, og det er mange medlemmer som har lagt ned et betydelig arbeid for å gjennomføre dette.

4. PLANTEBYTTEMØTENE.

Vår og høst er dette et populært arrangement som samler mange medlemmer, også langveisfarende. Mange nybegynnere går fra disse møtene med et rikt planteutvalg og andre kan få sitt ønske oppfylt i form av en lenge ettertraktet skjønnhet eller sjeldenhet. Noen av de medbragte planter loddes ut og auksjoneres bort, men de aller fleste legges ut til selvbetjening.

Byttemøtene ble opprinnelig holdt i medlemmenes haver, men i de senere år har Klubben fått anledning til å arrangere møtene i Botanisk Hage på Tøyen i Oslo. Dessuten er møtene lagt til lørdager for å gi medlemmer langt utenfor Oslo mulighet til å delta.

5. MEDLEMSBLADET BLOMSTERVENNEN

Etterhvert som Klubben vokste og fikk medlemmer langt utover Oslo-regionen, meldte det seg et behov for bedre kontakt med alle som ikke kunne delta på Klubbmøtene. Elin Conradi, som var medlem av styret, lanserte ideen om et medlemsblad, et kontaktblad for Klubben. Hun ble redaktør med Lisen Haanes og Målfrid Enge som redaksjonsmedlemmer.

Bladet fikk navnet BLOMSTERVENNEN og første nummer kom ut 7. oktober 1978. Det kommer nå fire nummer i året og i tillegg er det gitt ut flere nummer som har tatt for seg spesielle emner som Primula, Trillium, lyng, Clematis, Orkideer og "Anemoner". Til 25-årsjubileet ble det utgitt et spesielt jubileumsnummer. 40 årsjubileet ble markert ved farveomslag. En rekke av medlemmene bidro til et særtrykk i Norsk hagetidend.

BLOMSTERVENNEN er et viktig ledd i Klubbens opplysningstjeneste som bl.a. et forum for utveksling av erfaringer om planter og hagekultur.

6 HAGEBESØK OG REISER

Hagebesøk hos medlemmene er stimulerende på mange måter. Hagene og planteutvalget kan være helt forskjellige. Slike trivelige samvær gir oss nye ideer og løsninger for problemer knyttet til egen hage.

Klubben arrangerer dagsturer til medlemmer rundt i Østlandsområdet, og turen kombineres med besøk i planteskoler og hagesentra.

Reiser

I forbindelse med STA's (Sällskapet Trädgårdsamatörerna) sommertreff har det mellom 1974 og 1992 vært arrangert fellesturer med buss eller tog, noe som har vært fruktbringende for alle parter. Som medlemmer av STA, og som gjester fra Blomstervenners Klubb har vi reist rundt i Bohuslæns vakre skjærgård, besøkt "Roslagens famn på den blommande ö", Ölands orkide-enger og alvar, de botaniske hagene i Göteborg og Uppsala og ikke å forglemme alle de vakre og interessante private hagene som ble besøkt. Alt dette har gitt Klubbens medlemmer utvidet kunnskaper om hagekultur og planter og mange gode ideer og venner.

Botaniske reiser

Kari Wang og Berit Østby er blandt de mange medlemmene som de senere år har reist til fjerne botaniske mål, Syd-Amerika, Nepal, Kina og intressante botaniske områder i Europa. Alle de reisende medlemmer har gledet Klubbens medlemmer med foredrag og vakre lysbilder fra disse fjerne himmelstrøk, og med artikler i medlemsbladet.

Kari Wangs erfaringer og antagelser om at flere sjeldne og ukjente planter trolig kan dyrkes i Norge, la hun frem under 40-årsjubileet.

ILDSJELENE - ÆRESMEDLEMMER

Men før man nådde så langt som til et 40 års jubileum har det vært ild-sjeler i Klubben som har gått inn for å spre opplysning om hagekultur, planter og blomster.

Ruth Rösiö Conradi, som døde i 1965, var en av dem som ydet et stort bidrag på dette område med sine nærmere 50 PM til medlemmene. Hun lot også medlemmene få del i sin visdom og erfaring ring ved aktive demonstrasjoner av planter og blomster i Klubbens første 10-årsperiode.

Erling Dall Larsen var - og er fremdeles - i betydelig grad med på å prege Klubbens miljø allerede fra de første årene. Han har vært medlem av styret i 10 år, hvorav 2 år som formann. Hans hage har vært som en demonstrasjonshage og er flittig besøkt av Klubbens medlemmer, og andre interesserte fra inn- og utland. Han har dessuten vært en ettertraktet foredragsholder både i Klubben og i hagelag rundt om i landet, fra nord til syd.

For sine utrettelige engasjement ble Olaf Bille, Ruth Rösiö Conradi og Erling Dall Larsen utnevnt til Klubbens første æresmedlemmer ved 10-års-jubileet.

Klubbens fjerde æresmedlem, Alexandra Gundersen, som døde i 1987, ble utnevnt ved 25-års-jubileet i 1979 for sitt engasjement som blomsterdyrker, spredning av blomsterglede, som mangeårig bibliotekar og reiseleder.

I løpet av de siste årene er det utnevnt ytterligere tre æresmedlemmer:

Elin Conradi ble æret for sitt aktive engasjement på så mange områder av Klubbens virksomhet. Hun fikk ideen til BLOMSTERVENNEN, Klubbens blad, der hun siden har vært den selvskrevne redaktør både for bladet og for alle temanummerne som er kommet ut.

I tillegg til mange år som formann, har Sverre Nordnes vært sentral i Klubbens faglige virksomhet. Han er en av de bærende krefter og en hjelpsom tungvekt når det gjelder kunnskaper om planter og formidling av dem.

Ragnar Sandbrekke har satt sitt preg på Klubbens virksomhet, også han med lang fartstid som formann og styremedlem. Ragnars humør og sangglede, hans enorme formidling av planter, og i tillegg til hans evne til kontakt-skapende virksomhet med andre havemiljøer, gjorde ham til en klar kandidat til æresmedlemskap.

OLAF BLILLES LEGAT

Olaf Billes legat for blomsterhagens utvikling er tildelt Klubbens medlemmer, - den første var Klubbens nestor og Blomstervenn med stor B, Erling Dall Larsen i 1991, og 1993 ble Elin Conradi den neste.

Samme år ble Blomstervenners Klubb selv - og i forbindelse med 40-årsjubileet - tildelt store midler fra legatet.

Tildelingen til Blomstervenners Klubb kan tolkes som bevis på den betydning alle Blomstervenner har hatt for å virkeliggjøre Olaf Billes tanker om blomsterhagens betydning og utvikling.

I tillegg ble Ole Jonny Larsen i 1993 tildelt midler av legatet til innkjøp og prøving av Magnolia, og i 1994 fikk Gunvor og Jostein Øverås støtte til videre utprøving av frø og planter fra fremmede verdensdeler.

KLUBBENS BETYDNING FOR HAGEKULTUREN

For medlemmene og deres daglige virksomhet i egen have, er klubbmiljøet den beste læremester og kontaktskaper. Mange varige vennskapsbånd er knyttet over en plante eller i en have.

Dette plantemiljøet gir ringvirkninger både intern og eksternt. Hagebesøk i inn- og utland og rapporter fra oppdagelsesturer i naturen, både fjern og nær, gir nye og betydelige kunnskaper om planter og hagekultur. Frøbestilling fra utenlandske firmaer og foreninger og staude- og løkimport fra forskjellige land i Europa har også hatt stor betydning for utviklingen.

Alt dette har ført til et rikt og variert planteutvalg og mange interessante nyskapninger i medlemmenes haver.

Klubben og mange av dens medlemmer har høstet ros og anerkjennelse i sine egne lokale miljøer og også utenfor amatørernes rekker. Fagfolk på forskjellige områder ser på Klubben som en pådriver for en bedre hagekultur og Klubbens medlemmer benyttes som foredragsholdere både i hagelag og i fagkretser.

Etter 40 års virksomhet må det konstateres at den kimen som så dagens lys i 1954 har båret mangeartede frukter. Medlemstallet er tidoblet, virksomheten er utvidet med flere aktiviteter.

All vår virksomhet har skapt ringvirkninger og ført nye interesserte blomsterelskere inn i Klubben, noe som har hatt betydning for mange hager.

Blomstervenners Klubb har virkelig bidratt til å øke interessen for planter og hagekultur, slik Olaf Billes mål var.

RAGNHILD MONSTAD

Ragnhild Monstad, som har en "vanlig" villahave på Nøtterøy. Etter 8 års havedyrking har hun gjort en del bekjentskaper som hun gjerne deler med andre.

Zigadénus élegans.

Den hører til i liljefamilien. Jeg fikk den som frøplante hos en venninde for ganske mange år siden. Det tok tre år fra den var sådd til den blomstret første gang. Blomstringstiden er i juli og kan strekke seg utover i august. Den svarer til navnet sitt, élegans, den gir virkelig et elegant intrykk. Planten er ca 40 cm høy, bladverket er blåaktig og blomsten er grønn. Blomsten må ses på nært hold for at man skal oppdage sjarmen med den. Den er grei å ha med å gjøre, lett moldrik jord og sol. Noe mere krever den ikke. Jeg har min i et stenbed, sammen med lave Verónica og Geránium dalmáticum, disse kler hverandre meget godt. Zigadénus er lett å frøformere, men det tar lang tid. Det er mye enklere å dele fra småløker, som den danner mange av.

Saxifraga oppositifolia 'Ruby'.

Dette er en "finere" form av den viltvoksende rødsildren. Den har vært hos meg i mange år. Jeg fikk den som stikling hos en venn. Den er en lav, teppedannende staude, meget sentvoksende. Det mest verdifulle ved den er den tidlige blomstringen. Allerede når de første krokusene kommer, står den i full blomstring, blomstene er mange, skarpt rosarøde og forholdsvis store til å være en så liten plante. Jeg har aldri dekket den på noen måte, eller gitt den noen spesialforpleining.

Den trives i mellom steiner, vil ha lett jord og jevn fuktighet, men ikke vått. Den går bra både i sol og halvskygge og den bryr seg ikke særlig om hvilke naboer den har, bare de ikke er for store.

Det er i det hele tatt lite bryderi med denne stauden.

Jeg har tatt frø av den, men den er ikke frøekte, så den må formeres vegetativt, stikking eller deling, begge deler går bra, men det tar noe tid.

Gentiána vérna

Den er vel kjent for de fleste, selv om den sjelden er å finne i salg. Jeg sådde mine planter for 7 år siden. De spirte lett fra ferskt frø, er ikke frøet ferskt, vil det ta et år før de spirer.

Gentiana verna er også en liten staude, og meget vakker. Den blomstrer i mai, og den klare, koboltblå farven er et skikkelig blikkfang. Den er som sagt liten, bladrosetten neppe mer enn 3 cm i høyde, med blomst kan den nå opp til 12 cm. I løpet av noen år kan den få en diameter på 20-30 cm. En såpass stor plante kan deles, men jeg tror det er best å frøformere den. Den trives godt i full sol, moldrik, kalkholdig jord og gjerne blant stein. Det er også en god plante for steintrau. Da den er så liten, lønner det seg å dekke jorda rundt med grov grus, så blir den ikke tilsølt av jord. Noen annen form for dekking har jeg aldri brukt. Gode naboer til denne stauden er: Siléne acáulis, de små europeiske Primula'ene, kabschia-Saxifraga'er og noen av de minste Campanula'ene.

JOHANNE VANVIKÅAS

Johanne fortalte i særtrykket av Hagetidend om at Runde, fuglefjelløya ut mot havet, ikke er det helt ideelle sted for haging. Klimaet er bra, men sterk vind og sjøsprøyt kan ødeleggge mye på ett blunk.

Med milde vintre og lite tele i jorda, går det stort sett bra uten dekking. Hagen inneholder trær, busker, roser og løk-planter i lett blanding, men aller mest stauder.

Her forteller Johanne om flere av sine planter:

Thalictrum dipterocarpum (syn.T. delavayi), vingefrøstjerne, soleiefamilien.

Denne ble kjøpt i 1984 som en liten søt og yndig "tingest". Planten var helt ukjent for meg, så den fikk en fremtredende plass foran i et bed. Men den "lille" ble fort stor og måtte finne seg i å flytte bakover og med en høyde på over meteren må den ha litt støtte.

Jeg har blitt så gla i denne planten. Den har et nydelig findelt bladverk, og er et vakkert skue når den står i blomsterflor. Som naboer har den roser, de er fine sammen, også i buketter. Den sår seg selv en del, fint å få noen gi-bort-planter.

Primula bulleyana

Primula er en av mine favoritter. Jeg har blandt annet Primula bulleyana, innkjøpt fra Sündermann, Tyskland, 1988. Blomstringstiden er fra juli og utover. Blomstene har en lekker aprikosfarge og de kommer i flere etasjer. Den står på en solrik plass og ser ut til å trives med det. Jorda er litt fuktig myrjord.

BLOMSTERVENNERS KLUBB

ÅRSBERETNING 1994

Følgende personer har hatt tillitsverv i klubben siden Årsmøtet 25.11.93:

Formann: Johan Fagernæs
Nestformann: Ragnar Sandbrekke
Sekretær: Kari Fagernæs
Kasserer: Kjellaug Randsborg
Styremedlemmer: Anita Calvert
Hallvard Sandnes
Grete Sørnes

Valgkomite: Hedi Johansen
Eli Fløtaker
Hallvard Sandnes(fra styret)

Redaksjonskomite for BLOMSTERVENNEN.

Elin Conradi, redaktør
Lisen Haanes
Ola Raade

Planteimport: Jorun Tharaldsen

Løkimport: Ragnar Sandbrekke
Inge Adler Bruhn

Regnskapsfører for importen:
Tor Thorsen

Bibliotekarere: Hedi Johansen
Irene Warren Larsen
Ingrid Nome

Revisor: Eva Tangen Solberg
Vararevisor: Borgny Mansås

Pr. ultimo oktober 1994, hadde klubben 429 medlemmer.
Tallet omfatter alle medlemmer uansett medlemskapsform.

TAP OG VINNING PR. 31. OKTOBER 1994.

Utgifter				Inntekter	
	kr.				kr.
Distribusjon	25.639,59	Honorar Hagetidend	14.000,00		
Møtevirksomhet	16.462,97	Inngangspenger	6.090,00		
Til utlodning	1.808,50	Loddsalg	12.197,00		
Bøker etc. biblioteket	3.376,50	Kontingenter	28.130,00		
Opptrykk hefter	1.967,20	Hefter, salg	890,00		
Opptrykk Trillium-kort	2.300,00	Trillium-kort, salg	585,00		
Gebyr Forenings-	178,20	40 års jubileum	39.680,00		
service					
Gaver, representasjon	232,00	Renter	7.268,26		
40 års jubileum	83.045,00	Underskudd	26.169,70		
SUM	135.009,96				135.009,96

STATUS PR. 31. OKTOBER 1994.

Aktiva		Passiva	
	kr.		kr.
Kasse	5.921,65	Kapitalkonto	115.862,69
		01.11.93	
Postgiro	10.826,32	Avgang 19923/19934	26.169,70
Bank	72.945,02		
	89.692,99		89.692,99

Oslo 31. oktober 1994.

28. oktober 1994.

Kjellaug Randsborg

Andre aktiviteter

- o Det har vært holdt 9 styremøter i perioden.
- o Import
Klubben har importert stauder fra Tyskland, løk fra England og Holland
- o Hagebesøk
7 medlemshager i Oslo-området ble besøkt i forbindelse med 40 års jubileet
- o Biblioteket
Det er også i år bevilget kr.3000,- til innkjøp av bøker til biblioteket. Åpningstiden for biblioteket er fortsatt fra 18.30 - 19.30.
- o Blomstervennen
Medlemsbladet kom i jubileumsåret, som vanlig, med 4 nummer, hvert med 20 sider og farvet omslag. I tillegg har redaksjonen samlet stoff til , og redigert, midtsidene i Norsk Hagetidends juni-nummer. Dette ble sendt alle medlemmene. Redaksjoen takker Norsk Hagetidend for dette samarbeidet. Opplagstallet for medlemsbladet er noe høyere enn ellers, og for særtrykket av Hagetidend: 1.000 eks.
- o Olaf Billes legat. Legatet på kr. 20.000,- er brukt til feiringen av 40 års jubileet i pinsen.
- o Gave til Botanisk hage og Museum. I forbindelse med jubileet, overrakte klubben en gave på kr. 3.000,- til innkjøp av historiske roser.
- o Fotokonkurransen. Vinnerbildet, Trillium Grandiflorum, er benyttet til Klubbens blomsterkort, som selges for kr. 5.
- o Klubben har vært representert med egen stand ved "Vårtreffet" i Botanisk Hage 29. mai.
- o 23. august var klubben invitert av Vestfold staudeklubb til plantebyttemøte på Gjennestad gartnerskole.
- o 3. september var det formiddagstur til Landbrukshøyskolen på Ås med omvisning på høyskoleområdet v/May Sandved. Etterpå besøkte vi den private plantesamlingen som Aino og Lars Semb har i deres hage på Ås.
- o Frøutdeling. Også i år vært et samarbeid med klubben og Botanisk Hage og Museums Venneforening når det gjelder frøutdeling til interesserte.

Erythrónium 'Pagoda', hundetann.

Denne kom i vår hage som 5 små løker kjøpt i 1985 fra Tubergen. Det ser ut som den trives godt, den er en trofast venn som kommer igjen år etter år og er blitt et stort gult blikkfang. Vanlig hagejord og full sol.

Rhododéndron camtcháticum

Jeg har også lyst til å ta med Rhododéndron camtcháticum. En løvfellende krypende busk, ca 30 cm høy. Den begynner blomstringen i mai/juni og fortsetter hele sommeren til langt ut i september, en kan bare bli gla i en slik "flittig Lise". Blomstene er mørk purpur. Den står sammen med andre Rhododéndron og Primula i myrjord blandet med bark.

Clématis integrifólia

Den siste jeg vil presentere er Clemátis integrifólia, stålklematis. Denne har jeg sådd. Den blomstret første gang i 1988 og var vel sådd 2-3 år tidligere. De første åra var den tynn og spinkel, men er nå blitt tett og kraftig.

Den klatrer ikke som andre Clematis, så den må ha litt støtte. Fargen er nydelig blå, og med gule støvknapper. Blomstringen varer lenge, fra juli til september/oktober, dersom vi har en fin høst.

Trives i vanlig hagejord og full sol. En fin plante jeg har hatt mye glede av.

PER LEIV SVARVA

Per Leiv Svarva fra Trondheim forteller videre om sine planter som stort sett klarer seg bra i forhold til hageselskapets pessimistiske, trauste anbefalinger.

Túlipa sylvéstris, skogtulipan.

Det er noe friskt og uskyldsrent med de ville tulipanene. I 1988 fikk jeg av Eivind Floan på Hestøya i N.Trøndelag noen løker av denne skogtulipanen og av malteserkors-tulipanen (Túlipa eichleri). Det er den første som har stått mitt hjerte nærmest.

T. sylvéstris skal angivelig vokse vilt enkelte steder på Sør- og Vestlandet. Og den sprer seg med teger og sideløk. Likevel har jeg ikke funnet den i kataloger og sjelden sett den i hager. Den er kanskje ikke fornem nok?

Hos meg har den stått under heller kummerlige forhold ved en hekk i halvskygge. Den har spredd seg langsomt og da jeg måtte grave opp i sommer var det en masse løker.

Tulipanen har blitt en 30-40 cm høy hos meg. Den kommer med sine gule, enkle blomster i mai og holder seg fin i ca 3 uker. Til å begynne med ser blomsten temmelig blygt ned, senere retter den nakken og ser mer rett opp på deg. For meg er den en av blomstene som vekker oppmerksomheten i maihagen. Mere enn de feiende flotte kultivarene av samme slekt.

Jeg har aldri dekket de og ikke sett noen skade av langvarig barfrost.

En ulempe kan være at den kan bli for høy og bøyer seg ned. Derfor tror jeg at det har vært en fordel at den har stått litt magert selv om den da vel ikke sprer seg så raskt. Jeg kunne forestille meg den spesielt egnet i utkanten av en karrig naturtomt. Gjerne sammen med gress. En elegant vårblomst som en blir glad i.

Lupinus polyphyllus "russel-hybrider" NLH

Av de vi kaller hagelupiner regnes de såkalte Russel-hybridene for å være de flotteste. Ulempen for oss er at de ikke er hardføre nok i store deler av landet vårt.

På Norges Landbrukshøyskole har de imidlertid drevet systematisk seleksjon av utvalgte sorter og individer i over førti år med tanke på bedre hardførhet. Resultatet har vært strålende. Fire av hybridene ble presentert i Hagetidend nr 5 i 1983.

Men staudegartneriene så ikke ut til å vise noen interesse. Etter å ha sett den ene av lupinene, "Bep", hos Anne Lise Solli i Molde ble jeg grepet av havepsyke.

Etter en del uortodoks brevskrivning fikk jeg "skreket meg til" fire stiklinger med røtter fra amanuensis Marie Bragdø Aas ved Institutt for Genetikk og Planteforedling på NLH.

Stakkarne ankom i en konvolutt i august 1988. De ble plantet i en SØ-vendt liten skråning i den elendigste jord jeg kunne finne, skarp grus blandet med rusk og rask fra vedkjelleren. For kummerlige bør de ha det, ellers kan de bli kortlivet.

Neste sommer var det full blomstring hos alle fire. Hver sommer har de der de står side om side vært et skikkelig blikkfang. De er kanskje litt mere kompakte enn "vanlige" lupiner. Spirene er ikke spisse men mere butte på en svært sjarmerende måte. Fargene er sprakende og kler etter min smak hverandre.

Skjønnhetene har navn etter ansatte på instituttet på NLH. "Bep" er tofarget i rødt og gult. "Astri" er dyp, mørk lilla, "Berit" mørk rosa og "Johanna" rent gul. Det er vanskelig å si hvem som er vakrest. "Bep" med sine doble farger er vel den som vekker størst oppmerksomhet. Men som litt "voksen" mann har jeg også stor sans for den mørke, nesten eksotiske. Men vakre er de alle sammen.

Jeg har aldri dekket de noe. Men jeg har holdt gjødsel og kalk på god avstand. Like etter avblomstring har jeg skåret bort frøstenglene for å unngå spredning av bastarder og for å få litt gjenblomstring. Hver vår har jeg jevnlig delt av noen rotstiklinger til hagevenner som også har hatt glede av de.

I vår så jeg en av sortene i en planteskole her i Trøndelag. Men det forundrer meg at våre staudeprodusenter ikke har oppdaget disse hardføre, lettstelte norske superproduktene langt tidligere. Simplere og mindre hardføre lupiner finnes det godt om.

ooo000ooo

LØKLØRDAG 15 OKTOBER

Göteborgs Botaniska Trädgård inviterte tidlig i høst til salg av alle mulige sorter løk:

"... det mest komplette sortiment som någonsinn utbudits i riket."

Jimmy Persson holdt først foredrag om Iris og Crocus og Henrik Zetterlund gjennomgikk salgsløkene under titelen "Trädgårdsmästarn rekommenderar", og så var det lang kø til salgsrommet.

Over 12 sider med nesten 700 forskjellige løker og knoller var til salg! Dels var løkene fra egen opprydding, dels innkjøpt i England. Mye smått var det og mine avsatte svenske 400 kroner strakk ikke langt - som dere vel kan forstå. Vel hjemme ble de satt i pletter i planteskolen, slik at jeg kan ha kontroll med alle de nye "barna".

Elin

HEDI'S HAGER

Ved Oslo Kommunes premiering av hager og grøntanlegg 1994 ble det delt ut 7 premier og 4 diplomer.

Igjen har Blomstervenner gjort det, -
Hedi og Leif Johansen fikk en av premiene:

Komiteen deler påmelders begeistring og gir anerkjennelse for at et stort antall besøkende inviteres til kunnskapsformidling og skjønnhetsopplevelser:

"Hedi's hager" er blitt hennes livsverk. Her deles raust ut ideer. Miljøet inspirerer besøkende til selv å skape. Et besøk blir en bevegelse gjennom rom, med blomster, busker og trær fra alle verdens kanter. En stille bekk med fossefall ender i en dam. Rhododendron i blomst er en spesiell opplevelse med det utall av varianter som finnes her. Det finnes også mange typer Clematis og stauder. Bonsai-trær har en egen avdeling på terrassen. Nydelige stier, pen gressplen og sittegrupper gir denne hagen en atmosfære som må oppleves.

Eierne uttrykker at trivsel og harmonisk sammenheng for dem veier mer enn antall planter.

GRATULERER!

JULEFRUKTER

Fiken er en "falsk frukt".

Når du tar en bit av en fiken, tar du i virkelig-heten flere frukter i munnen på en gang. Det som knaser mellom tennene er nemlig utallige små nøtter. Hver av dem er resultat av én blomst, og de sitter faktisk tett sammen i en krukkeformet blomsterstand.

Ellers anbefales å lese mer om denne eldgamle kulturplantens merkelige botanikk og dyrking.

Daddelen er beduinenes viktigste matkilde.

Botanikere har konstatert at dette ikke er en frukt, ingen stenfrukt og det er heller ikke en nøtt. Av alle ting viser det seg at den er et bær med et frø med hardt skall!

Pass på, for dette er ikke som våre kalorimessig "billige" skogsbær. Det er ikke vanskelig å skjønne at hvert søte daddelbær inneholder farlig mye kullhyderater !

Paranøtten

er en syd-amerikaner, og det samme opp igjen: det vi knekker er et hardt skall som huser et frø. Som regel sitter 20 slike nøtter tett sammen i en knyttenevestor kapsel med et seigt og kjøttfullt fruktskall.

Valnøtt -

på latin Juglans - betyr 'Jupiters nøtt' og er romernes og grekernes symbol på kjærlighet og fruktbarhet. 'Val' skal komme av 'welsh', engelskmennenes navn på kelterne. Og så viser det seg at dette heller ikke er noen nøtt. I realiteten er den lysebrune "nøtten" vi knekker, kjernen i en stenfrukt, tilsvarende plommestenen. Den har hatt et grønt fruktkjøtt utenpå, men det falt av da frukten ble moden. Det vi spiser er altså et nesten todelt frø som inneholder 60-70% fet nøtteolje.

Hasselnøtten

Endelig skal vi da få knekke en virkelig nøtt! Og nå blir det vel enkelt. Eller er det ikke detallikevel?

Det vi kjøper og knekker er riktignok en genuin nøtt, men det vi spiser er et frø som sitter fritt inne i sitt skall.

SKANDINAVISK IMPORT

På vei til Löklördag i Göteborg, skaffet jeg meg de siste "Tollbestemmelser for reisende til og fra Norge", datert april 1993.

Det står bl.a.:

Følgende varer er forbudt innført med mindre det foreligger spesiell tillatelse:

.....Potteplanter og andre planter /plantedeler til dyrking, unntatt når de innføres til innebruk og personlig bruk fra Danmark, Finland eller Sverige.

Hvis jeg ikke har forstått dette aldeles feil, skal det altså være tillatt å ta med planter hjem til Norge fra skandinaviske land til egen have uten spesiell tillatelse.

Men når det gjelder import fra Tyskland må vi fremdeles ha masse papirer i orden.

66

ooo00ooo

8. DESEMBER -1994
40-ARS-JUBILEUM

Vi jubilerer - fortsatt!

Styret ønsker å markere at det var 7. desember 1954 at Klubben ble stiftet ved å invitere til

JUBILEUMSMØTE
TORSDAG 8 DES KL 1930

i Husmorhuset, Fagerborggaten 14

Vi vil servere
snitter m/ vin eller mineralvann,
kaffe og pepperkaker.

Prisen er: kr. 70.- pr. person.

Betaling skjer på møtet.

Vi trenger bindende

påmelding innen 1. desember

til Fagernæs, tlf 22 32 15 49

Sandbrekke, tlf 63 83 06 17.

Program: Vi mimrer litt over tidligere aktiviteter i Klubben - og fra jubileumsfeiringen i pinsen i år. Det vil bli vist lysbilder.

Velkommen!

Hilsen styret

ÅRSMØTE

TORS DAG 24 NOV. KL 19.30

i Husmorhuset i Fagerborggaten 14

Arsmøtet: Til behandling foreligger:

1. Arsberetning (vedlagt)
2. Regnskap (vedlagt)
3. Valg

=====

Aftenens foredragsholder er

ELIN CONRADI

som vil fortelle om

SKYGGE og SKYGGEPLANTER

- på godt og vondt -

og om erfaringer fra egen have, som både inneholder og er omgitt av store busker og trær.

=====

Biblioteket er åpent fra kl 18.30,
og det blir bevertning som vanlig

Hilsen styret

oo00oo

oo00oo

HUSK Å KJØPE KLUBBENS BLOMSTERKORT

PÅ NESTE MØTE

KR 5.- PR STK

ADRESSER:

Formannen og sekretær i Klubben er
Johan Fagernæs
og Kari Fagernæs, Lerkeveien 29,
1053 Oslo, tlf. 22 32 15 49

Klubbens postgirokonto:
Kassereren, medlemskontingent:
Kjellaug Randsborg, Holumskogen 4, 0967 Oslo.
Postgirokonto 0806 5321476

BLOMSTERVENNENS redaksjon:
Elin Conradi, Bernh. Herres vei 30,
0376 Oslo, tlf 22 14 36 61

oo00oo

NYE MEDLEMMER:

Eldbjørg Berg, 7670 Sakshaug
Turid Bragstad, Asplidvegen 5, 7672 Røra
Ingerid Farstad, Lienfossvegen 22,
3670 Notodden
Rolf Hast, Sockenvägen 134,
S-29795 Degeberga, Sverige
Grethe Lie Hove, Skeibakken 1, 4300 Sandnes
Svein Minge, Østliveien 15,
1743 Klavestadhaugen
Gerd Karin Skarli, Vestre Strømsbuvei 40,
4800 Arendal
Solveig Stokkvåg, Vasstranda, 6011 Ålesund
Hilde Tverbakk, Strømsbuveien 29, 4800 Arendal

Rettelse:
Margrethe Listou, Selje, har tidligere desverre
fått sitt navn galt skrevet.

TRILLIUM GRANDIFLORUM

FOTO SVERRE NORDNES

FORSIDE

IRIS XIPHIODES ALBA

CODONOPSIS OVATA

FOTO FINN HAUGLI

RETUR ADRESSE:

BLOMSTERVENNEN

ELIN CONRADI

BERNH. HERRES V 30

0376 OSLO